

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA.

Az „Udvarhelymegyei Jegyzői-Egyet” hivatalos közlönye.
Előfizetési árak:
egész évre 8 kor. fél évre 4 kor. negyed évre 2 korona.
Egy szám ára 16 fl. — Tanítóknak egész évre 6 korona

Felolvasó szerkesztő: **Becsek Aladár.**

Hirdetések a legelőbbban számítottak. Nyilttór sora
50 állér. Megjelen hetenként egyszer, 6-8 oldalon vasárnap
A hirdetés és nyilttór díja előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: **Becsek D. Fia** könyvnyomda

Nemzetgyűlés után.

Székelyudvarhely, aug. 31.

Lezajlott a székelyek ez idei nemzetgyűlése. És bizonyára sok felemelő hatást hagyott maga után. Első szarunk, amivel méltatni akarjuk a gyűlés lefolyását, csakis ama hatás elismerése lehet. Ugy itt a mi városunk közönségét, mint a mindenünnen ideseregülő vendégeket mintegy galvanizálta, magasabb eszmények iránt való érzékenységre hevitette, hogy impozáns mozgalmakra még mindig van erőnk és összetartásunk. A gyűlés napjai külsőleg is, belső tartalmukból is ez impozáns mozgalmak tényét sugározták elő.

Nagy a megnyugvásunk és örömünk előlött. De jónak látnok, ha e megnyugvásban és örömben nem hallgatnánk el véglegesen. Ha nem tekiutendők még eredménynek, hogy ezeket a kellemes érzéseket elértük. Ha éppen a kellemes érzések hatása alatt szétnyilva tekintetünk bajaink minden irányu belátására, s följátszódnék bátorságunk bajaink leküzdésére. Ha egyetemeseen ható, nagy erejű önbizalom támadna bennünk, hogy ne csak egy-egy esetleges mozgalomhoz legyünk összetartásunk, hanem a hétköznapi örökös munkájához is.

Nem a kritizálás felületes vágya, hanem ezek a szempontok sarkallnak, hogy a gyűlés általános hatásának elismerésén kívül egypár megjegyzést tegyünk. Éppen a további, a hétköznapiakra is ható munkásság érdekében több, czélszerűbb és akcióképesebb szervezését kívánják a székely gyűlések rendszerének. A mostani

gyűlésen is föltűnt az ilyen szervezés hiánya. Az előadások egyenként bugzó tanulmányozásokról, nagy utánajárásokról tettek tanúságot. Összeségükben azonban tömkeleggé váltak, melyből a gyűlés közönsége határozott irányokat nem nyerhetett. Csak szétfosló emlékek maradtak meg egyes irányesznek fölvillanása, de nem válhatott együtt hatalmas életprogrammá, mely a székely társadalom egyéniségét összeforrasza.

Aztán az előadók sokasága miatt a gyűlés tárgyalásaiban is olyan túlszofaltság állott be, hogy ezen csak elnagyolással lehetett segíteni. S úgy hallottuk, hogy az előző évi gyűléseken is ez volt a legnagyobb baj. A gyűléseket összehívó központ szereplése is tulterhelte a gyűléseket úgy a multban, mint a mostani alkalommal. Így a gyűlés közönsége bizonyos passzivitásra volt kárthatva a tárgyalásokkal szemben, s kellő részvétele nem lehetett a határozatok hozatalában. Ez pedig a határozatok intenzivizását, miudenként által való átérzését semmiképpen nem mozdítja elő.

Hogy ilyen belső hiányok ne legyenek, az a gyűlések ható képességének első és legfőbb princípiuma. Éppen ezért szükségesnek tartanók, ha jövőben a központ ne a gyűlések színe előtt öntene ki szereplését, hanem az előkészítés szervezésében. Évéggett idejekorán összegyűjtene a tárgyalást körül kérdéseket, közzéadná azok miudenként külön külön az ahhoz értőket, aztán e munkálatok alapján összesítené az anyagot egy vagy két előadásban. A gyűlésen tehát csak egy-két előadó szerepelne, de a tárgyalás annál szé-

lesőbb mederben folyhatna, s nem kellene az egész gyűlésnek olyan nagy sietséggel átsiklania a kérdések fölött. És így igazán az egész gyűlés akarata, átgondoltsága létesítené a határozatokat. A gyűlés minden egyes tagja közvetlenebbül volna érdekelve az illető határozat hozatalában, tehát közvetlenebbül érdeklődnek annak végrehajtása iránt is.

A gyűlés közönségének passzivitásra való utalása miatt ezuttal olyan indítvány is áldozatul esett a közömbösségnek, mely a székelység társadalmi organizációját igazán életre való alapra akarta helyezni. A régi lustrációk felújítása, s ez uton egy nemzeti alap gyűjtése iránti indítványra gondolunk. Ez indítvány eszméjének kivitele az önségely elvének leghathatósabb megvalósítása lenne. A székely gyűléseknek pedig az állammal szemben való várakozás mellett az önségely érvényesítésére is rá kell lépnie. Az a sok lelkesedés, az a sok testvéri öröm, ami az ilyen összeheseregéseknél önkéntelenül kibog mindenki lelkéből: az miud-mind hatalmas lendítő erő lenne az önségely egyszerű eszközeinek összegyűjtésére. Mikor tehát ez iránt eszme merül föl, azt elnagyolni, sietségbe és közömbösségbe fojtani nem volna szabad...

Mindenkit kérünk, akit illet, hogy e megjegyzéseink miatt félre ne értsen. Ezeket a mi nemzetgyűléseink nagyobb hatékonysága érdekében tettük. A gyűlések technikájára vonatkoznak azok, s nem a gyűlések érdemének lekicsinyülésére. Mert ezt az érdemet az idegen se tudja lekicsinyelni, nemhogy székely újság és

Kongresszusi képek.

Annai szent igaz, hogy nincs nemzet a világon, amely úgy tudna önnepelni, mint a magyar, azaz hogy a székely. Az imént is olyan szép parádét vágunk ki, amely betakart és feledtetett minden nyomort, minden segély akció szükségét. A házak ormán zászlóerdő, verőfényes utcákon jökepű, megelégedett arcok. Szép eszmékért hevülő, idegenbe szakadt tettekre, csölekedni vágyó székely honfirtársak gyűlének össze, részben hogy dolgozzanak, részben hogy ott legyenek ahol mások dolgozni akarnak.

Összejöttek a székely társaságok képviselői, akik mind-mind a székelyoép megmentését tüzték ki célul, s a melyeknek munkája — anyagi eszközök híján, egy-egy nagygyűlésbe jegoczosedik, melyet más-más városban tartanak. Az idén itt, jövőben Dobreczenben. Vagyis a mostani gyűlés határozata értelmében kilencszázkilenczben kimegy a székely nemzet a Hortobágyra székelyt mentoui.

Jórést vasárnap délután érkezének meg a kongresszisták, kiknek — úgy mondják az optimisták — virág fakad működésük nyomán s népünk ismét az iddigi boldog és csendes megelégedés révébe tér vissza, amelyet már-már elveszetteknek hitt.

Tény az, hogy ide a székely bírczek közé beütött sok mindenféle járvány. Az az ősi módja a keresetnek, hogy a székely átjárt Romániába jó keresetért addig, amíg otthon a maga mezőin is megkezdődött a munka; hogy átjárogatott fuvarral, portékával kerekedni és pénzmagra szert tenni, mikor még Romániával kitört vámbáboru, meg az Auazt-riából betört olcsó ipar tőukre nem tette a székely

ipart és kereskedést. Azonban még azt a csapást is fölülmulva az Amerikába megindult kivándorlás és az oláh invázió, mely tervezetűen, kitarthatóan, anyagi segélylyel egymás után foglalja a szüntiszta magyar területeket.

Ez az, ami az erdélyi értelmiségének igen tekiutendős elonót akcióra serkentette. Mert úgy van az, hogy ha a Székelyföld megszűnik magyar fellegvár lenni itt a keleti határon, a nemzetiségi üzemek sakálai vernek tanyát a székely romokon.

A kongresszusiok az ég is kedvozni látszott, amennyiben szép ősi verőfény aranyozta be a tájnt, s bizony valljuk be öszintén, hogy erre nagy szükség is volt, mivel ellenesetben a vendégek száma újra felenyire apadt volna. Ugy áll ugyanis a dolog, hogy a nagygyűlésre mintogy százkilenczven jelenlették be elővetelüket, kiknek tisztességes ölszál-lásolásra lelkes bizottság kürteltekintéssel godoskodott, azonban — sajnos — alig 70-80 vendég érkezett meg.

Mint említém, vasárnap délutánra volt jelezve a vendégek érkezése. Micsoda sürgés-forgás, valóságos népvándorlás volt az állomás-on. Hogy a vonat az Agyagfalvi induló hangjai mellett beérkezett, *Gothárd* polgármester meleg szavakkal fejezte ki azt a vendégszeretetet, mely itt a vendégekre vár. Azután pedig megkezdődött a vendégkeresés, mely valóságos khaoszá nőtte ki magát. Ugyania az előzékeny vendégvárók vendégeik tisztetére diszbe öltözve megjelentek a pályaudvaron, s amidőn az ödvözlő beszédek elhangzottak, ki-ki megindult a neki kiosztott, do személyesen nem ismert vendégo feltalálására. Ez pedig több-kevesebb sikerrel járt, s hogy milyen számosan maradtak csak az ígértükkel, mi sem bizonyítja jobban, mint éppen az, hogy a hosz-

szura nyult kocsi sorban, számos kocsi-ban hármásával-négyosével vendéget váró, diszbe öltözött jó férjek és családapák jöttek be, savanyu arcot vágva a tréfás eszethez. Otthon pedig az asszony hiában készült nagy ebéddel: kárba vezetett a fáradság, a kiszobédet a háziaknak kellett elfogyasztani — tizenkét óra helyett tova három felé.

Mindenesetre lehet annyi tanulságot levonni ebből, hogy ha az ember bejelenti magát vendégnek, s ígértét nem váltja be, tartsa érdemesnek egy rövidke távirattal ezt bejelenteni, hogy a maga kényelmét szivesen feláldozó vendégszerető ház — levose ne hüljön ki.

Amíg a vendéget várók vendégeket hiában kutatták a porronon, az is megtörtént, hogy egy s más érkező vendéget nem fogadott senki. Így például a bukarestiek járták meg, hogy a nagy székely vendégszerető mellett is szinte fogadtatás nélkül maradtak. Ugyania a Bukarestből jövő vendégo harsány hangjával kétszer is lokáltolt a vasuti kocsi ablakából:

— Hát minket kifogad? Aztán amidőn harmad-szor megismételte türelmetlen, de jogos kérdését, egy hang a tömeg zaját tulharsogva megadta a választ:

— Ejde ne! Ejde! s közben egy balkar félkört irt le a levegőben.

A jó bukarestiek megtalálták házigazdájukat. A dolog rendben volt, élvezhették az igaz szives vendégszeretetet.

Az ut fáradalmainak részben való kipibenése után öt órakor az újságírók tartották meg értekezletüket. Ez elé bizony mi újságírók aggódva tekintettünk, nem tudván, hogy mi is fog ott tulajdonkép-

székely ember tudná. És ez az érdem csak nagyobbodik az által, hogy a gyűlések rendszerének gyöngye technikája mellett is hatalmas érdeklődés tud támadni a székely kérdés iránt. Befelé pedig, mi közöttünk, az ünnepnapok ragyogásával hintődik szét a testvéri összetartás melege. Közömbös emberek válnak lelkesülökké, akarásban fáradozó aczélosakká, lehangoltak és kicsinyhitűek duzzadt reményűekké. Ez mind-mind gyönyörű eredmény, amit a mostani székely gyűlés a korábbiaknál is jobban elért.

És e fölött — amint mondtuk — nagy nekünk is az örömnök és megnyugvásunk...

Politikai jegyzetek.

Székelyudvarhely, augusztus 28.

Szállnak, szállingóznak már idegen tájak felől a magyar metropolis felé a politika mesterei. Minden vigasságnak vége szokott egyszerű lenni, minden szünetet — akármi legyen is — felvált a munka korszaka. Szeptember hónap nyüzsgő politikai életet teremt a fővárosban, mely fölött most még nyári csendesség terpeszkedik: csend, béke, nyugalom, mely azonban szokatlan mozgalmat, eleveniséget ígér.

A politikai élet változatosága már most is szembeszökő. Csak hogy a centrum ez idő szerint még nem Budapest, hanem a kulisszák mögött, Bécsben mérlegelik a következendőket s egyelőre itt fut össze a parlamenti élet minden szála, melyből után bonyodalom származhatik.

Az ország pulzusa teljesen nyugodt s az izgalomnak, mely a nagy változásokat meg szokta előzni, semmi nyoma. Itt-ott híre kél egy-egy nemzetiségi népgyűlések, de ez csak egy csöpp a tenger vízában és máról-holnapra elül a vele járó bizalmatlansági indítvány.

Wekerle miniszterelnök visszaérkezett Bécsből, ahol megállapították a jövő évi közös költségvetést. A Budapestben tartózkodó politikusokat erősen foglalkoztatja ez a bécsi tárgyalás. A függetlenségi párt körében ugyanis nagyon rossz néven veszik, hogy a hadügyi költségvetés ismét emelkedett. Mintegy 9 milliót tesz

ki a többlet és a koalíció számos tagjának az a véleménye, hogy a paktummal ellenkezik a hadi költségvetés státuszalkóvójának megváltoztatása.

A balpárt ebben az ügyben interpellációt fog elmondani, még mielőtt a dolog napirendre kerülne, a függetlenségi párt pedig saját értekezletén szándékozik szót tenni az emelkedést.

Ugyiből állanak a nyári gravémek és ez éppen nem sok, tekintve, hogy a szünet igen hosszú volt és az uborkaszézon rendszeren ezek keresésében szokott megélekedni. Még a balpárti arzenál tartogat ezeken kívül egy rosszalló indítványt a jubileumi kereszt miatt, de valószínű, hogy a munkakorszak idejére ez is feledésbe merül.

Valószínű, hogy ezek a sérelmek csak apró halak lesznek a parlamenti élet horgán és ezek miatt ugyan nem jó zajlásba a nyugodt tenger. Hogy milyen mozgalmakat fog kelteni egyébként a munkakorszak, ki volna a megmondhatója ennek előre?

A jövőendő események sarkköve nem a kormánypolitika multja lesz, de az a alapozás, melyen az ország jövője szilárdan megépülhet. E tekintetben sokat várunk a választási törvénytől, illetőleg az általános választói jog reformjától. Amit ez irányban az újságok közlései elárultak, minden adatot fentartással kell fogadnunk. Az újsághírek azonban abban az irányban megnyugtatták az országot, hogy a reform a szélső és restrukтив irányok tulságosan kihelyezett harci feyvereit le fogja szerelni s a magyarság érdekeit meg fogja védeni.

Mindennél tartósabbak azonban egyelőre a delegációk őszi tanácskozásai. A koalíció kormányának ezuttal Budapestben alkalma lesz megmutatni, hogy mennyire képes leszerelni a bécsi tulzó követeléseket. Ha ez a kampány sikerre vezet, a pártok egyesülésének mi sem álltjában s így a mai helyzet bizonytalanságát állandósult irányzat válthatja fel, mely liberális irányban fogja megalkothatni a választói reformot.

Az erdélyi vármegyék új beosztása czímen mult számunkban, egy a kormányhoz közel álló politikusi szives közlése alapján, közleményt tettünk közzé, mely széles körben általános feltűnést keltett. A közleménnyel, illetve az abban

foglalt tervszettel a fővárosi sajtó s annak közlése nyomán a vidéki sajtó tekintélyesebb része is 5—6 alczimre felosztva behatóan foglalkozott, noha polemikába bocsátkozni, tekintettel a rendkívüli körülmények folytán előállt rendkívüli helyzetre, nem tartotta célirányosnak.

Kütségtelen, hogy a választói jognak küszöbön álló általánosítása azt a döntő fontosságú feladatot rója a kormányra, hogy minden irányban biztosítókat keressen a tekintetben, hogy állami életünk egysége és nemzeti jellege a reform folytán csorbulást ne szenvedjen, sőt meg nem ingatható alapokra helyeztessék.

E czélt szolgálja első sorban, mint megírtuk, a választókerületeknek nemzeti szempontoktól vezetett új beosztása, a melynek folytán a magyar többségű kerületek száma az összes kerületeknek legalább háromnegyed részére fog rugni és így a mai beosztás mellett állandóan fenyegető veszedelem, hogy a nemzetiségi többségű kerületek a magyar többségüket majorizálhatják, végképen megszűnik.

Ennek dacára várjuk közleményünk hivatalos czáfolatát.

Udvarhelyvármegye közlekedésügye és az országos forgalom.

A székelyudvarhelyi székely gyűlésen előadta: Dr. Paál Árpád vármegyei főjegyző.

Hajdanában, jó Apaffy Mihály fejedelem idejében azt kérte az oláhfalvai székely, hogy Oláhfalutól Kolozsvár csak két mérföldre legyen. Akkoriban jözütt mosolyogtak a furcsa kérésben, s megvan annak ma is az adomás zamata. Ámde az idők folyása kiburkolta már e zamatot a közgazdasági érdekek komoly tartalmát is és azt az országos fontosságú szükségletet, hogy igenis a Székelyföld forgalmát közelebb kell hozni a nagy magyar központokhoz.

Mert országos fontosságú szükséglet, hogy ez a közelség megleljen. A magyar állam benső szervezettségének érdeke követeli, hogy a magyar vidékek gyors és előnyös kapcsolatban álljanak az ország határszélén meghúzódó Székelyfölddel, ezzel a végső magyar vidékkel. Ezen a vidéken túl, kelet felé idegen világok beláthatatlan tengere mered elénk,

pen történni? Meg is kérdeztem a gyűlés előadóját:

— Mond csak kérlek, miét is jöttünk tulajdonképpen össze? Mert hogy saját magunkat megrendszabályozzuk? — merő abszurdum, vagy megmondjuk egyiknek-másiknak, hogy miről írjon, vagy éppen meg is írjuk neki az irnivalót — képtelenség? Aki nem tudja, hogy mit kell védeni és hogyan kell védeni, azt mi kioktatni amugy sem tudjuk.

Előadó barátom teljesen egyetértett velem, de azért — előadott és javasolt. Javasolt pedig cikk-szállító intézetet. Persze volt ellen indítvány, — akkor az én barátom javaslatát visszavonta. Erre meg Ferenczy Géza dr. tett javaslatot, pereze azt is megelleenték, erre javaslatát ő is visszavonta. Utánna Zakariás János indítványozta, hogy a kormány anyagilag segítse az erdélyi hírlapokat.

— No ez már beszéd, állapítottuk meg magunk közt. Ezt elfogadni, ezt nyelbe útvi, — ki a fézkes fülemüle nem kívánja?

Azonban ez az indítvány is visszavonatot. Szóval minden visszavonatot, csak éppen magát a gyűlést nem lehetett visszavonni. Azaz, de hogy is nem! Sőt! Azt is visszavonták. Történt ugyanis, hogy a gyűlésre falragaszok utján meghívták a közönséget, s amikor a terem telve volt, akkor konstalták, hogy itt tulajdonképpen hiba történt: a közönség fölösleges. No pedig most bájos elküldeni a vendégeket! Azonban az elnök ezen tapintatosan segített, a egy fél óra múlva a megnyitási után ki-ki mehetett amerre tetszett. Szóval a gyűlés visszavonatot — a nyilvánosságól.

Amikor pedig konstaltálva lett, hogy az sincs amit elfogadjunk, akkor újra felvettetett a kérdés:

— Miért is jöttünk mi össze?

— Hát azért kérem — volt a válasz — hogy előértekezletet tartunk.

— Talán inkább utóértekezletet, — kockázattam meg szerényen — mert hisz a jelen gyűlés első javaslatát maga a mult évi nagygyűlés elfogadta. Itt legfentebb azt lehet konstaltálni, hogy az niucsen végrehajtv. Egyébiránt az nem is baj, s azért lehet boldog a székely.

A hangversenyről nem írunk, nem beszélünk. Lelekesedés, szolgálatkészség nyilvánul meg minden momentumában. Aki abban közreműködött mind szívességből tette. Szivességet pedig kritizálni nem szabad. Azaz hogy mégis. Szükségét érezzük Takács Gabrielláról megemlékezni. Bájos, nagyterjedelmű, világos színezetű hangjával, pompás izlésével extázisba hozta a közönséget. Nem volt vége-hossza kihívások, az ünneplésnek.

Hangverseny után ismerkedési estélyre gyűltek össze vendégek, helybeliek a program szerint a Koronay-kert éttermébe. Egy óra múlva azonban már a Budapest-szálló éttermében találkoztak az ismerkedni óhajtok egymással. A „külömben csendes” székely anyaváros hangos volt a jókedvtől, cigány-muzsikától. Mert kongresszus ide, kongresszus oda, mulatni az összes kongresszisták jól tudnak s a viszontlátás örömei, az egy czélaban való egyesülés összemozgítják a derék jó tettekre szíveket.

A kongresszust megelőzőleg megtekintették a vendégek a székely házi ipari tárgyakból készült kiállítását, melynek izléses elrendezése Hargita Nándor szakiskolai igazgató szakavatott kezét dicséri. A kiállítás 1505 ember tekintette meg egy nap alatt, s így a nagy erkölcsi haszon mellett szépen jövedelmezett anyagilag is. A kiállított tárgyak meglehetősen szép vevőközönségre is találtak. Különösen Sümegi Vilmos bájos leánya volt az, aki mindent megakart a papával vétetni.

— Talán azt papa, talán azt is papa!

A papa pedig készséggel tett eleget leánya óhajtatásának, s az összevásárolt holmi a végén szokérderekra ment.

A kiállítás egyébként a kereskedelmi kormány képviselőjének, Papp Árpád miniszteri tanácsosnak tetetését is megnyerte, ami mindenesetre jelölős momentum.

Kijelentjük, hogy ebben niucsen antiemozimizmus, s ha mégis felomlítottuk, azt tisztára az illető iránt érzett tiszteltől tesszük. Weisz Ignác dr.

brassói tekintélyes ügyvéd, a székelyek, illetve az erdélyi magyarság lelkes védelemzője, a kiállítás tekintette meg. Házi gazdája Kovácsy Albert, az imént még nagyágos képviselő, most pedig boldog tekintetes királyi közjegyző, szeretettel magyarázta kedves vendégének, hogy a kiállított házi ipari tárgyak nemzeti kincsét lépeznek, mert egy jobbra érdemes fű kézi ügyességéről, izléséről adnak számot.

Igy jutottak el a Horgita igazgató által kiállított tárgyakhoz: tetszetős szobrokhoz, értékes plakettekhez, zsánerdolgokhoz, vázlatokhoz, stb. stb. Weisz Ignác érdeklődését azonban különösen a relifek keltették föl s azok közt is a művész-igazgató egyik sikerült és ismert relifje a: — „Száz zsidó egy sorban.”

Weisz nyomban megegyezett az árra nézve, csupán a vásár idősköltsége volt hátra, amelylyel tekintve a körülállók kérdő tekintetét, ezintén nem maradt adós.

Hát tudod Berczikém, fordult Kovácsyhoz — megveszem e képet, hátha közöttük van az ősom is — szolt s nyomban intézkedett az elszállítás felől.

Weisz kedves bon mot-ja érthető derűltséget keltett.

A kongresszus helyéül a megyeháza díszes terme szolgált, melyet alapon megöltött a közönség. Hiában tartottunk a legjavában benne a fürdőszézonban, a széksorokot, de még inkább a karzat egy részét szép asszony, bájos leánysereg foglaltak el, üdésűekkel, toillottjokkal koszoruként szolgálva. És az asszony, lánykoszoru — csodálatraméltó — roppantul érdeklődött a közgazdaság száraz és komoly kérdéseiről, a székelység mentési módozatairól.

A székely kongresszuson olhaugzott beszédek sulypontja mind a székelyföldi tranvonzális vasút kiépítésére helyezkedett. Közvetlen összeköttetésbe kerülni a Fekete tengerig: ez a vágya, óhajtatása, törekvése minden székelynek.

— Hogy Kolozsvár két mérföldnyire legyen Udvarhelytől — ez volt a vágya, mint Paál Árpád főjegyző mondotta, egy régi nemes székelynek s ez a vágya ma minden székelynek.

mely nyomasztó fölélmességgel juttatja eszünkbe a gondolatot, hogy országunk földjén kívül nincs számunkra több hely a világon. Végvidékünkön innen, nyugat felé pedig azt kell látnunk, hogy a nagy világban való egyetlen helyünkön is hatalmas öblökben nyúlt be az idegenség tengere, s elöntéssel fenyegeti Magyarországot keleti felől.

Ezt az idoduzzadó tengert vissza kell szorítani, s a magyar föld beszakadásait ki kell pótolni. De egyedül a székelyföldi végvidék muukáján ehhez nem elég, hanem az egész magyar állam egyetemes erőfeszítése szükséges hozzá. A magyar föld kereskedelmi, ipari és kulturális erőt közvetlen hatások végett ide folytonosan át kell utalni, gyors csoclekvésro ez erőknök utat módot kell nyitani, s a magyar szellem és munka idegeinek a Székelyföldön is azonnal el kell végeznök a nagy magyar föld öntudatos törökveioit. E végett kell tehát a közelség a magyar központok és a Székelyföld között.

A fölvetett szempontból mutatok rá Udvarhelyvármegye közlekedésügyére is. A mi haladást, hiányt, vagy követelményt ismertetni akarok, abban elsősorban az országos érdekekkel való vonatkozást igyekszem kifejteni. Természetesen dolog, hogy az országos érdekre való figyelem a helyi érdeknök is hangot ad, de nincs szorosesebb és méltányolni valóbb helyi érdek, mint a mely országos érdek sojtjeként működik. Ennek a sejtnek léte az egész szervezet számára is élet; az illotló helyi érdek fölvi ráadás az országos érdekeknek is jótékony erőnyorése.

Udvarhelymegye közlekedésügyének állapotát körül belöl úgy lehet jellemozni, hogy a mi haladás van, az talán mind a magunk erejéből támogatott; a mi hiány van, azt eddigelé csak mi igyokoztunk kiküszöbölni, s a mi követelmény van, az mind eleve nébe vág az országos forgalom helyesen felfogott érdekeinek. A régi székely anyaszéket nagyon kidobta jelentőségből a közlekedésügyi politika oddigi iránya. Nem említem föl egyelőre a vasuti forgalomból való mostoha részünket, mely mellett még sok deputációzás után is csak annyit sikerült elérnünk, hogy félórával meghosszabbították vicinálisunk késlekedését. Előbb csak a közutak dolgára térek rá.

Számbevetélő állami utunk csak az a 72 kilométernyi részlet, mely a Héjjasfalva-Csikgyimes közti utból a megye területén végig vonul. Öszeköti nevezetesebb gócpontjainkat, s egyfelől Nagyökölömegyével, másfelől pedig Csikmegyével juttat eléggé

könnyü forgalmi kapcsolatba. Ami állami utunk még van, az a megye forgalmi érdekeire néve már közböbös, mert ez csak a megye északkeleti szélét ériüti 23 kilométernyi hosszúságban, a Marosvásárhely—Gyergyószentmiklós közti ut részletekét. Állami utunk azonban se Marosszék, se Háromszék felé nincs. A székely megyék egymásra utaltságából az állami utak redszere így kihagyta Udvarhelymegyét.

Hiány-e ez, vagy nem? Arról bizonyosan nem kell hosszasan értekeznom. Hiszen ha már a vasuti közlekedés után ucu kaphatják meg a testvérmegyék a maguk közlekedését, akkor legalább közutakban kellett volna fenntartania az államnak a testvérség külső láncolatát.

Az állami közutaknak ezt a hiányát mi igyokoztunk pótolni törvényhatósági út községi utakkal. Ezt a nagy transverzális szükségletet elégti ki a parajd—székelyudvarhelyi és felsőboldogfalva—felsőrákosi törvényhatósági utvonal, mely északról dél felé, Marosszék és Háromszék felé közvetíti a forgalmat. De éppen olyan fontos közvetíté vonal Marosszék felé a nagy-erdőszentgyörgyi vicinális ut is, melynek forgalmi fontosságát annak idején már a tunsádi kongresszuson is kiemelték, a törvényhatósági úttá való felvételét akkor is kívánatosnak tartották.

Hogy mégis mért nem lehet ez a vicinális ut törvényhatósági utvonal, annak legföbbs oka a törvényhatósági ut alap sok, nagy és reá nem illó terhe, mely kimeríti az alap képességeit. Ez ut-alap viseli a héjjasfalva—székelyudvarhelyi vasutért fölvetett 400 ezer koronás kölcsön törlesztését, s a mellett 231 kilométernyi utbólzat fenntartását, mely mindenik székely vármegye törvényhatósági utbólzatának kiépített részét meghaladja. Ezt a túlterheltséget már a tunsádi székely-kongresszus is megállapította, s Udvarhelymegye törvényhatósági utalappára néve külön fölemlítette az államsegély szükségét.

Megállapították azonban ugyauakkor azt is, hogy Udvarhelymegyének legnagyobb, legfejlettebb és a közlekedési igényeket úgy kielégíté vicinális utbólzata van, mely az öszese többi székely megyékét fölülmulja. Megvan ez az állapot ma is. Nem dicsekvésképpen említem ezt, mert dicsekvésem azzal a szólás-mondással volna benső hasonlatosságban, hogy „nincs konyorunk, kalácsos rágódunk”. Nincs állami utunk, kimorult a törvényhatósági utalapon, tehát a községi vicinális utak viszonylagos jóságával kell

beérnünk. De erre a viszonylagos jószára is mind mind a szükéke kénsyszerletti; ami haladás, ami kalácsos van benne, azt mind csak a mi gondunk, tördődünk és kioldódunk gyurta öszse. Egyfelől az állami utak hiánya ellentétképpen kifejlesztette a közutak végső typhusok, a vicinális utakon a bőrségét: másfelől pedig a törvényhatósági utalapot túlterheltsége megkivánta, hogy a törvényhatósági utbólzatból sok olyan utvonalat kidobjanak, a milyen a nagy—erdőszentgyörgyi vonal is. Eláddig a törvényhatósági erejéből fejlődhetek az ilyen jelentösebb utvonalak, de fejlesztésüket vicinális érdekeltségekre kellett odahagyni ezután. Ez a félig való fejlesztés is úgy tönik föl ezán, mintha vicinális utbólzatunk dicséretes fejlődése volna. Pedig csak nagyobb erőnek félmulunkja.

De ha félmulunkja is, éppen úgy a mi erőnköl arjadzott, mint a vicinális utvonalak eredeti kifejlesztése. És így igazolódik, amit állítottam, hogy a mi haladás van, az talán mind a magunk erejéből való, s ami hiány van, azt eddigelé csak mi igyokoztunk kipótolni. Ez az állítás a maga zordonaágából ama tény meglátásával nyer enyhülést, hogy éppen ebben az esztendőben Udvarhelymegye törvényhatósági utbólzatának rekonstrukciójára az államkormány 12 esztendei időtartamra évi 100 ezer korona államsegélyt helyezett kiútába. A jótékony csoclekedet soho késő, s ezuttal azt a látvatot nyújtja nekünk, hogy a törvényhatósági utak rekonstrukciója közben ismét visszaölehetjük régi gondozottágába a jelentösebb vicinális utakat, s más apróbb vicinális utaink fejlesztésére is bizonyos csekélyebb segélyeket adhatunk. És eddigi ellanyagoltságunk után ez a szorény kiútás is jobb, mint a magunkra való hagyatottság kétségbeesése.

(Hefejezése következik.)

A székely kongresszus.

Székelyudvarhely, aug. 25.

Vasárnap megkezdődött és hétfőn már be is fejeződött a székely-kongresszus, amelyre Székelyudvarhely megtelt az erdélyrészi magyarság színejavával. Minden erdélyi és székelyföldi vármegye, továbbá a kereskedelemügyi, a földmívelésügyi és kultuszminiszterium képviseltette magát a kongresszuson. Mezősúr Béla államtitkár nem jöhetett el, mint

Erről beszélnek már évek óta sok vaskos könyvek, vékony füzetek; ez a magva Zakariás János tartalmas fojtögetésének is.

Hogy ezenkívül száz és száz égető sebből vérzik a székelységgel együtt az erdélyrészi magyarság: arról sokat ballottunk a nagygyűlésen. Az orvosszerek is előkerültek bátorozati javaslatok alakjában, ám, hogy valóban reákerülhet-e a sor azok használatára, az már a kongresszuson kívül eső tényektől függ. De az bizonyos — és ismét viszatérünk oda, ahonnan kiindultunk — egyesíteni kell az erőket s küzdeni kell az erdélyi magyarsáért . . .

A sok fontos előadások egymás után hangzottak el anélkül, hogy azokat vita tárgyává lehetett volna tenni, s innen van ezután az, hogy a kongresszus eredményeképpen nem szűrdött le egy olyan minden kívánságot magába foglaló bátorozati javaslat, melynek megvalósításáért társadalom, újságok, képviselők sorompóba léphetnének.

A sok komoly és száraz előadás közben is felszáll a humor, mely bizonyos perpektívát nyit meg előttünk.

Történt ugyanis, hogy dél felé járván az idő, a közönség Király Péternek debreczeni székely társaság elnökének előadását fokozódó türelmetlenséggel hallgatta. Hiában, a gyomor ur az ész fölött. Máthé József a szövetség föltitkára, aki egy maga háromnegyed óráig vette igénybe jelentése felolvasásával a közönség türelmét, szintén a türelmetlenebbek táborához tartozott. Nem is állhatta meg, hogy oda ne forduljon szomszédjához, akit talán akkor látott először az életben.

— Nem is tudom mit beszélnek ezek a fene debreczeniek? Egy kicsi kávé lötyög a hasamban, s itt még mind beszélnek . . .

Máté jobban meg sem is választhatta volna szomszédját, mert akibez szavait intézte Székely Ferencz főmérnök volt, ugyancsak — Debreczenből.

Délben természetesen nagy közebed volt. A helybeli Székely társaság adta a vendégek tisztelőtére.

A rendezőség mért s miért nem a főreáliskola tornacsarnokában rendezte a bankettet.

Ebéd előtt ideges nyugtalanság szállotta meg az érzékenyebb kieléket, mivel híre terjedt, hogy Nagy György botrányt szándékozik csinálni, ha a király fölköszöntik. No ennek fele sem tréfa. Nagygyal ki kell egyezni, hogy legyen szives az alkalommal eltekinteni a botránytól. Nagy hajlandó volt a békekötésre.

— Jól van hát legyen fölköszöntve a király! Ám a toaszt rövid legyen s én az alatt is üve maradok. Az ajánlat el lett fogadva, s a király megkapta a maga toasztját, sulyosítván Nagy György üve maradásával.

És most Szabó Ferencz uram következik. A tornacsarnokban nem tudtak annyit asztalt elhelyezni, amennyire szükség volt, s így történt, hogy két asztal künn volt terítve. Árnékban, hol a szellő is longedezett. Mi ennek előnyét nyomban fölismertük, s persze nyomban mellője is telepedtünk. Azok az emberek, akikre benn szimitottak, de akik a külső levegőt öszse hasonlították a belsővel, szintén a künnlevőknek adták az előnyt, s innen volt ezán, hogy az udvari asztal mellett foglaltak helyet Bethlen István gróf, Mikes János gróf, Ugron Zoltán, Sebess Dénes, Sümegi Vilmos, Ferenczy Géza, Soó Gáspár, Szakáts Péter, s még egy néhányan.

Odabenn már megették a lovest, midőn Szabó Ferencz uramnak a bankettek jeles kisöjődoának, dolga akadt ide künn. Amint kilépi a teremből, s meglátja, hogy nem macskaasztal a macskaasztalnak száut asztal, visszafordul a terem felé s kezével lemondóan legyint:

— Nem ér semmit! Künn van az eleje . . .

Főlöszloges kommentálni, hogy a künnlevőknek nagy elégtételül szolgált az elismerés, s szörnyü nagy derűtséggel honorálták a kedélyes megjegyzést.

Délután pedig folytatták a tanácskozásokat. Mentették a székelyt, noba úgy áll a dolog — csak az istenért be ne verjük érte a fejemet — hogy ezt a derék, jóra való népet amíg el nem kezdettük men-

teni, a tatárba is, — nem tudta, hogy ő egy erkölcsiileg, gazdaságilag tönkrement nép, nincs mire lebahajtanja a fejét, nincs betevő falatja, hogy ki kell végleg vándorolnia Amerikába, mert hát ott jobb az élet — szóval mikor mindennek tudatára jött — akkor bizony csakugyan úgy találta, hogy

— Lám én vagyok a magyar faj fenntartó ereje, én védelmeztem meg őt ezer viszály között, missziómat hősies kitartással teljesíttem, tehát joggal várhatom, hogy most, amidőn bajba jutottam, nem fog elengedni vezzni azaz elem, mely tölem nyerte életét?!

. . . Jó, jó; kétségenkívül vannak bajok, még pedig sürgős orvoslásra váró bajok, amelyeken mulhatlanul segíteni kell, amelyeket igen jól ismerünk és amelyekből igen sokan az erkölcsi presszió hatása alatt igyokoznak kivenni részüket. Mit talán fényesen igazol a következő eset. Délután Nagy György javaslatánál tartott a kongresszus. Nagy t. i. javaslatot tett arra, miszerint a kongresszus követelje a székelyerdőknek a törvény alól való kivételét. A téma helylyel-közzel bizsergésbe hozta a kedélyeket, azonban éppen Nagy György szónoklata alatt történt, hogy egy bácsi leesett a székről. Egyszerűen leesett, mert elaludott, s esésközben magával eldöntött még más 3-4 széket. Szóval megindultak — a székek, bolott a székelyerdők megindulásáról folyt a szó . . .

A székely társaságok igen jól tudják azokat a szereket, amelyekkel a népet vissza lehet adni önmagának és ez: a munka biztosítása, annyival is inkább az, mivel maholnap úgy vagyunk, hogy népünk kezdi a dologtalanságot megazeretni és csaknem öszszedugott kezekkel várja megmentését.

A dolog úgy áll, hogy vannak nekünk külön gazdasági érdekeink, de a nemzeti érdek csak az lehet, hogy az erdélyrészi magyarság ügyét támogassuk a nemzeti veszedelemmel szemben. Éppen azért mindenben helyeseljük Issekutz Gyözö fejtegetéseit: nem lehet Erdélyben külön székely, külön magyar érdek: a kettő egy. Ha a magyarság erősödik, véle együtt növekedik erőben a székelység is.

Becsek Aladár.

ahogy tervezve volt, mert most van köruton a Székelyföldön. A vendégek zöme és a kormány képviselői vasárnap délután 2 óraker között meg Székelyudvarhelyre. A feldisített állomáson ozokre megő közönség fogadta az érkezőket. *Gothárd János* polgármester üdvözlő szavaira *Deák Lajos*, a Székely Szövetség elnöke, mondott köszönetet a szives fogadtatásáért.

A kongresszust az erdélyrezi újságírók értekezlete vezette be. Az újságírók kongresszusán valamennyi erdélyrezi lap képviselve volt. Megjelentek azok kivül *Ugron Ákos* főispán, *Issekutz Győző*, *Zakariás János*, *Ferenczy Géza*, *Sümegei Vilmos*, *Irsay József* és *Nagy György* orsz. képviselők *Sobesi János* alispán.

Lajos Dénes előadó, indítványt terjesztett elő arra nézve, hogy az erdélyi hírlapok között bizonyos egyöntetű megállapodások jöjjenek létre a székely nép érdekeit felölő kérdések tekintetében és hogy az erdélyrezi hírlapok állandóan felszelen tartásák a Székelyföld és a székely nép érdekeit megindított mozgalmakat.

Dr. Ferenczy Géza egy szövetség alakítását indítványozta, míg *Dr. Zakariás János* az erdélyi hírlapok megélvezését javasolta. Nagy tetezés mellett beszélt *Issekutz Győző*, ki az erdélyi magyar sajtó feladatát fejtegette, hangsúlyozván, hogy az erdélyi magyarság érdekét nem lehet elválasztani a székelységtől. Végül indítványtevők indítványait visszavonták, s a gyűlés határozat hozatal nélkül végződött.

Este a vármegyeház disztermében *hanjversey* volt, melynek kiemelkedő számát a *Takács Gabriella* énekeszka képezte, utána pedig ismerkedési estélyre gyűltek össze a kongresszusi vendégek.

Hétfőn reggel az *udvarhelymegyei háziipari kiállítás* ünnepélyes megnyitása ment végbe. A kiállítás az állami ipariszkolában volt és a kiállító tárgyak három nagy tórtet töltöttek meg. A kiállítás a vármegyei ügyszólván valamennyi községének háziipari czikkeit mutatja be. A vendégeket *Hargita Nándor* ipariszkolai igazgató, a kiállítás rendezője fogadta. Az igazgató szavai után *Ugron Ákos* főispán megnyitotta a kiállítást. A vendégek *Hargita igazgató* kalauzolásával végignézték a termeket. Különösen a szöv. és háziipari czikkek keltették fel a vendégek tetszését.

A székelykongresszus hétfőn délelőtt 9 óraker kezdődött a vármegyeház disztermében, amelyet a közönség megtöltött a díszes közönség. A kereskedelemügyi miniszterium képviselőitében *Papp Árpád* miniszteri tanácsos, a földmívelésügyi miniszterium képviselőitében *Koós Mihály* miniszteri titkár, a székely kirendeltség vezetője, a kultuszminiszterium képviselőitében *Ugron Ákos* főispán jelentek meg. Ott voltak továbbá gróf *Bothlen István*, *Ferenczy Géza*, *Zakariás János*, *Irsay József*, *Sümegei Vilmos*, *Issekutz Győző*, *Vertán Endre*, *Török Ferencz*, *Nagy György*, *Hiláder Ernő*, *Kállay Tamás*, *Gyarmathy Dezső* orsz. képviselők, *Sebess Dénes* tablabíró, valamint megyénk, a város és az erdélyrezi megyék és nagyobb városok küldötségei.

Deák Lajos kir. tanácsos, a szövetség és a kongresszus elnöke délelőtt 9 óraker nyitotta meg a kongresszust, mely után *Mátéffy Domokos* a székelyudvarhelyi társulat nevében üdvözlötte a megjelenteket. *Máté József* titkár ezután a kongresszusra érkezett táviratokat olvasta fel. *Seterényi József* kereskedelmi államtitkár a kongresszust szintén táviratban üdvözlötte.

Ezután *Deák József* mondott nagyszabású megnyitó beszédet. *Koós Mihály* miniszteri titkár, a székely kirendeltség vezetője, a kirendeltség működéséről számolt be részletesen és ismertette a földmívelésügyi kormányzatnak a székelység érdekében megindított akciója eredményeit. A székely kirendeltség, amely ezéltől hat évvel kezdte meg működését, e rövid idő alatt is számottevő eredményekre mutathat rá és a kormány áldásos támogatásával az egész vonalon egészséges, pezsgő gazdasági élet indult meg.

Sebess János alispán indítványára a kongresszus táviratban üdvözlötte *Kossuth Ferencz*, gróf *Apponyi Albert* és *Dirányi Ignác* minisztereket. *Máté József* titkár az egyes székely társaságok működéséről számolt be. A jelentést tudomásul vették. Ezután *Zakariás János* orsz. képviselő tartott rendkívül érdekes és tanulságos felolvasást a székely telepítés és viszatelepítés kérdéséről. Határozati javaslatát nagy totazéssel hallgatták s egyhangulag elfogadták.

Ezután *Székely Ferencz*, a debreczeni székely társaság elnöke, Debreczen város meghívását tolmácsolta, hogy a kongresszus a jövő esztendőben ott tartsa gyűlését, melyet elfogadták.

Ezután *Dr. Paál Árpád* főjegyző tartott érdekes felolvasást *Udvarhelymegye* közlekedési ügyéről, melyet különös jelentőségénél fogva egész terjedelmében közölünk.

Délben két óraker a kongresszus felfüggesztette tanácskozásait és a tagok bankettra ültek össze, a melyet a főiskola tornatermében rendeztek a vendégek tiszteletére.

A harmadik fogás után *Ugron Ákos* főispán emelkedett szólásra és poharát a királyná urította. *Deák Lajos*, a székely szövetség elnöke, a kormány képviselőit köszöntötte fel. *Solyomssy Endre* tanár a székelyföldi képviselőkre emelt poharát, *Papp Árpád* miniszteri tanácsos a székelyföld gazdasági felvirág-

zására mondott köszönetet. Beszéltek még: *Mírton Árpád* ref. lelkes, *Nagy György* orsz. képviselő, *Mátéffy Domokos*, *Dr. Paál Árpád* stb.

A kongresszus délutáni tanácskozásait *Szakács Péternek*, a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara titkárnak, felolvasása nyitotta meg, aki *Udvarhelyvármegye* kézmű- és háziiparáról és azok fejlesztésének módjairól és eszközeiről beszélt. Előadása végén határozati javaslatot terjesztett be a háziipar fejlesztéséről. A határozati javaslatban kéri a kereskedelmi kormányt, hogy folytassa a székely háziipar fejlesztése érdekében megindított eredményos akcióját és az eddigi támogatásért köszönetet mond. Folkéri *Udvarhelyvármegye* iparfejlesztő bizottságát, hogy a kereskedelmi és iparkamara által megkezdett háziipari szervezkézi akcióját folytassa. Végül kéri a kereskedelmi és földmívelésügyi minisztereket, hogy egyrészt kellő anyagi eszközök rendelkezésre bocsátásával, másrészt alkalmas szaktanítók kiküldetésével és jeles oktató iparosok betelepítésével támogassák az akcióit. A határozati javaslatot egyhangulag elfogadták.

Lajos Dénes szerkesztő a szabad liczeumok szükségességét fejtegette tetezés mellett.

Ezután a székely szövetség tisztikara lemondott és megalkotották a jövő közgyűlései évre a tisztikart. Elnök lett *Deák Lajos*, tiszteletbeli elnökök *Benedek Elek* és *Komocsi József*. Alelnökök: *Székely Ferencz*, *Gódrí Ferencz*, *László Gyula*, *Máté József*, *Szó Gáspár*.

Végül az indítványokat tárgyalták, amely között különös érdeklődést keltett a csángó községek kérvénye, amelyek azt kérték, hogy a székely akcióit rájuk is kiterjesszék. A kongresszus kész örömmel járult hozzá kérelmük teljesítéséhez. *Nagy György* azon indítványát, hogy az ordók állami közlelés alól való kivételről folirjanak, előök nem bocsátotta szavazás alá. Az indítványok lotárgyalása után *Deák Lajos* elnök szép beszéddel berokoztotta a kongresszus tanácskozásait.

Este *Ugron Ákos* főispán a vendégek tiszteletére vacsorát adott, amelyen a miniszteri kiküldöttek, az orsz. képviselők és a kongresszus vezető ségo vetek részt.

A vendégek kedd reggel kirandulásra mentek Szováta és Homoród fürdőkre.

HIREK.

Székelyudvarhely, aug. 30.

Mezőssy államtitkár a Székelyföldön.

Mezőssy Béla földmívelésügyi államtitkár megkezdte székelyföldi körútját. Az államtitkár szerdán reggel érkezett Törnádfürdőre. Kíséretében voltak: *Kasay József* miniszteri tanácsos, továbbá *Koós Mihály*, a székelyföldi kirendeltség vezetője, *Garlathy Oszkár* erdőfelügyelő, *Jakab József*, *Czéh Pál*, *Csegczy Pál*, *Pás Gyula*, *Nagy György* és *Kiss Ernő* erdőmesterek és *Virány László* fogalmazó stb. Azonkivül megjelentek a fogadtatáson *Sümegei Vilmos*, *Buza Barna*, *Ferenczy Géza*, *Rudnyinszky Sándor* báró, *Zakariás János*, *Nagy György* és *Török Ferencz* országgyűlési képviselők. Az államtitkár tegnapi szombaton délután 4 óraker érkezett kíséretével Barótra, hol megjelent *Ugron Ákos* főispán is. Az államtitkár egy pár órai ott időzést után, mely alatt fogadta az udvarhelyi küldötséget, mely az erdőtervény módosítását kérte, — visszautazott Budapestre.

Solyomssy Endre — képviselő. Székelyudvarhely város mandatura gazdát cserélt. *Kovácsy Albert* közjegyzővé történt kinevezésével megválasztott mandátumra a választást 27-ikén nyitették meg. *Matky Miklós* választási elnök a szokásos formások betartása után kevéssel 9 óra elött az egyetlen jelöltet, *Solyomssy Endre* kolleg. tanárt, megválasztott képviselőnek kijelentette. Az eredményt miostegy 100 tagu küldötséget vitte meg *Solyomssy*nak, ki ezután a mandatum átvételére megjelent a várasházba, melynek balkonjáról szép beszédet uerköszönte a válnézőközönség megnyilvánult bizalmát. *Solyomssy Endre* a városi választókat este vendégeül látta.

Erdélyrezi képviselők értekezlete. A székelyudvarhelyi székely szövetségi közgyűlésen igen nagy számban vettek részt az erdélyrezi képviselők. Ott voltak: *Behlen István* gróf, *Ferenczy Géza*, *Gáspár János*, *Gyarmathi Dezső*, *Hajnál Ignác*, *Hiláder Ernő*, *Irsay József* *Ischlutz Győző*, *Kállay Tamás*, *Nagy György*, *Putaky László*, *Sümegei Vilmos*, *Török Ferencz*, *Vertán Endre*, *Zakariás János*. A képviselők a közgyűlés után külön értekezletet tartottak, melyen az erdélyrezi magyarság nagy közérdekeinek és igazán országos és nemzeti szempontból döntő jelentőségű restaurálásának ügyét tárgyalták. Elhatározták, hogy erélyesebb törvényhozási és kormányzati intézkedések sürgetése céljából egysegesen fognak eljárni és megbízták gróf *Behlen István*tal azzal, hogy szükség esetén az erdélyrezi

összes képviselőket pártállásra való tekintet nélkül értekezletre hívja össze. Mint sürgős követelményt állította fel az értekezlet a telepítési törvény megalkotását; a székely fővárosokat érintő új vasuti fővonal létesítését; érteljeles és nagyarányú székely ipari akcióit és az alkoholizmus elleni intézkedések sürgetését.

Háboru a békében. A 70-ik gyalogdandár parancsnoka ujabban a következőkről értesítette a megye alispánját. A 70-ik gyalogdandár gyakorlati alkalmával ennek csapatrészei Erdőszentgyörgyről kiindulól augusztus hó 28-án Bözöd környékén gyakorlatozni és augusztus hó 29-én a következő helyiségekbe fognak beérkezni: Székelykeresztúrra: a 70-ik gyalogdandárparancsnokság, a 62-ik gyalogezred két zászlóalja és a 62-ik gyalogezred. (Összesen 125 tiszt, 2400 legénység és 70 ló) Rugonfalvára: a 62-ik gyalogezred egy zászlóalja és a 2-ik huszárezred 5-ik százada. (Összesen 25 tiszt, 500 legénység és 120 ló). Betyfalvára: a 35-ik gyalogezred két útege. (14 tiszt, 140 legénység és 110 ló). A csapatok ezen helyiségekben 1. év szeptember hó 1-ikéig maradnak elszállásolva és augusztus hó 31-ikén Székelykeresztúr környékén fognak gyakorlatozni. A csapatok az életmezésről önmaguk gondoskodnak.

A ref. kollegiumban a beiratások szeptember 2., 3. és 4-ik napjain délelőtt 8—12 óráig és délután 2—3-ig eszközöltetnek. A javító, pótló, felvételi és magánvizsgálatok augusztus 31-ik és szeptember első napjain reggel 8-tól kezdődőleg tartanak meg. A tanév ünnepélyes megnyitása szeptember 5-ikén délelőtt 10 óraker lesz.

Takarmányhiány enyhítése. A földmívelésügyi miniszter a takarmányban hiányt szenvedő gazdák érdekében egyebekben kivül a mezőgazdasági szeszifőzők mosléktermékének forgalomba bocsátása iránt is tett lépéseket. Ennek eredményeként a pénzügyminiszter valamennyi pénzügyigazgatóságához intézett körreleletével megengedte, hogy a mezőgazdasági szeszifőzők vállalkozói nemcsak a moslék főlösz, hanem a folyó 1908—1909. évi szesztermelési időszak tartama alatt a mosléket minden további föltétel és korlátozás nélkül eladhatják, ha az illetékes főszolgabíró által igazolják, hogy saját községükben, valamint az ezzel határos községek területén a takarmánytermésben hiány van. A pénzügyigazgatóságának kötelességévé tetették az engedélyről a mezőgazdasági szeszifőzők vállalkozóit legott értesíteni és a továbbiak iránt szabályszerű módon baladéktalanul eljárni. A pénzügyminiszter e szükségpótló rendelkezése gazdakörökben minden bizonnyal megnyugvást fog kelteni.

x Major táncmester Kolozvárról megérkezett és szeptember hó 7-ikén egy hat hétre terjedő tánc cziklust nyit. Lakásom: Központi szálló 3. sz.

x Kertész Albertné F. Lujza zeneszerzőnő még egy pár üres órára zongora tanítványokat elfogad. Tanít kezdőkötől a legmagasabb iskoláig, párhuzamosan elméleti oktatással. Ugyanott ének, francia, német és hegedűórák is vehetők. Valamint a zeneszerzés körébe vágó munkálatokat is (zenésítés, szömlomozás, áttételek, kísérek stb) illő árért elkészít.

Beiratás. A következő sorok közlésére kértünk föl. A szent-Ferenczrendiek vezetése alatt álló rom. kath. elemi iskolában augusztus 30. kezdve egész jövő péntekig szept. (4.) lehet beiratkozni. Azután is lehet, de tisztelettel kérjük azon t. cz. szülőket, kik közzük akarják járatos fiaikat, sziveskedjenek ez idő alatt a lehetőleg beiratni, hogy korán kezdhesük az előadásokat, hogy a mult évek tapasztalásain okulva ne csak fél, de teljes ismereteket adhaessunk a fiainak még azon esetben is, ha bekövetkezhető járvány miatt hosszabb időre betiltanak. Az iskola hat osztályos lesz, a kik tehát nem monnek középiskolákba a IV. osztályból, azok járhatnak nálunk az V. és VI. osztályba. Tandíj, mint a mult évben 8 korona helyett csak 4 korona lesz. A szegényebb sorsu gyerekek, mint a mult évben is kedvezményben részesülnek. Az igazgatóság.

x Özv. Mihalovits Bóláné zonenanárnő, szeptember hó 1-én kezd meg magán zeneiskoláját. Tanítványok a következők: Ének, zongora, zene-elmélet, harmonium. Órák vehetők külön, egyodül, vagy többben együtt. Az előbbi esetben havonta 10 korona, utóbbi esetben havi 6 korona fizetendő. Beiratási díj minden tanulótl 2 korona. Lakása Báró Orbán-Balázs-utca 1.

Az Erdélyi Kárpát-Egyesület szeptember hó 6-án d. u. 3 óraker *Gyergyószentmiklóson* a városbáz nagytermében tartja XVIII-ik rendes közgyűlését. Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. A választmányi évi jelentése. 3. A számvizsgálók jelentése az 1907. évi zárszámadásról. 4. Az 1909. évi költségvetés megállapítása. 5. Tisztújítás. 6. Esztelges indítványok.

Bucsu-estély. Az állami főreáliskola négy derék tanárát: Nosz Gusztáv, Barabás Jenő, Sima Dezsdő és Radó Simont áthelyezték. Az áthelyezettek tiszteletre folyó hó 25-ikén a Koronay-kort vendéglő helyiségébe bucsu-vacsorára gyűltek össze kollégái, barátai, jó ismerősei olyan számban, hogy a terem szűknek bizonyult. Az első felköszöntőt Dr. Solymossy Lajos kir. igazgató mondotta a távozókra, mely után az ünnepeltek egyenként megköszönték azt a szíves barátságot, melyben a város társadalmát részesítette. A társaság a legjobb hangulatban a 1. és 2. éjjeli óráig elmulatott.

Uj plebáno. Csiktaplócza község Márkus Endre helybéli róm. kath. káplánt, plebánosá megválasztotta. Az új plebános állását szeptember hó 6-án foglalja el. Helyébe Merea István györgyórmeci segédlelkézt helyezték át.

Tanügyi kinevezés. A róm. kath. Status Jancsó Béla vezett tanárjelöltet a helybéli kath. főgimnáziumhoz helyettes tanárrá, — a vallás- és közoktatásügyi miniszter Poór Gizellát a helybéli polgári leányiskolához megbízott tanítónővé kinevezte.

A Gazdasági Egyesület olónksége a következő tezi közé. Mint hogy a tartóid legelő a fű teljesen elfogyott, a szűzgulya folyó hó 30-án lehajtatik és Székelyudvarhelyt a baronvárságról a tulajdonosoktól átadatik. A fizetendő díj második részlete, tekintettel a korábbi történő hazabajtásra, darabonként a tagok — 4 darabig — részére 4 kor. 50 fillér helyett 2 kor. 50 fillért, a nem tagok részére 5 kor. helyett 3 korona. Azon községek lakói, melyek a legelőről közelebb kaphatják meg borjaikat mint Székelyudvarhelyről — Tordátfalva, Énlaka, Váralja, Kobátfalva, Szentmihály a legelőről is hazabajtathatják azokat, ha előbb a pástordíjat Székelyudvarhelyt lefizetik és erről a pástordíjat nyugtát mutatnak fel.

x **Szeptember hó 1-től** fogva német és francia nyelvben újból megkezdik a magánoktatást öz. Pomárusi Gottfriedné. Értekezhetni lehet Fapiacstéren, Galtér-féle házban az omeleten.

Rossz levélgyűjtő szekrények. Egyik megelőző lapszámunkban a czimem megjegyeztük a következő sorokat tettük: Tekintetes szerkesztő úr! Az „Udvarhelyi Híradó” folyó évi 33. számában felszólalás volt az önműkölt levélgyűjtő szekrény ellen. A közönség meggyőztetésére céljából indítattva érzem magam szíves tudomására hozni, hogy a szekrényeket azonnal megvizsgáltam, s a hibát kicseréltettem. Ugyanakkor utasítottam a szekrények kiürítésével megbízott hivatali szolgálkat, hogy a legkisebb zavart is jelenték, hogy annak megszüntetése végett intézkedjem. A tekintetes szerkesztő urnak maradok teljes tisztelettel *Lányi Imre* p. t. felügyelő hiv. vezeték.

Az új végrehajtási törvény. Az Országos Törvényhatóságok számában közölte az új végrehajtási eljárásról szóló törvény szentesítését. A hivatalos lap tegnapi száma pedig azt az igazságügyminiszteri rendeletet közli, mely az új végrehajtási eljárás átmeneti intézkedéseit tartalmazza. A törvény ez év szeptember 9-ikén lép életbe. A hitelezőknek a törvény kihirdetése előtt lejárt követelését tegnapotól számított 30 nap alatt kell az adós lakóhelyének járásbíróióságánál bejelenteni. A bíróság a bejelentést úgy a hitelezővel, mint az adóssal értesítés alakjában közli. Az értesítés csupán annak a tanúsága, hogy a bejelentés a törvényes határidőn belül megtörtént, de egyébként sem a bejelentés alaposágát, sem szabályszerűségét. A bejelentés költsége a hitelezőt terheli. A bejelentésekre nézve a rendelet akkép intézkedik, hogy a járásbíróiághoz benyújtandó bejelentésben a követelés fölémlítése után kérni kell annak az 1908. évi 41. törvényeikk 31. szakasza alapján való tudomásul vételét. A bejelentéshez a rendeletben közölt minta szerint értesítést kell csatolni, még pedig annyi példányban, hogy valamennyi értesítendő félnek egy-egy példány jusson. Ugyanazzal a bejelentéssel, ugyanazt ellen az adós ellen fennálló többrendbeli követelést egyszerre lehet bejelenteni. A bejelentés bélyegköteles és az értékhez képest 40 fillér, illetőleg 1 korona bélyeggel látandó el.

Homoródfürdő bérbeadása. Homoródfürdő a jelenlegi körülmények között tovább fenn nem tartható — ez köztudatba ment igazság. A modern kor megköveteli különösen a fürdőtől, hogy a pihenő vágyó közönségnek pénzért kényelmet nyújtson és tetszetős legyen. Homoródfürdő pedig mindkettőt nélkülözi, amit maga a tulajdonos község is tehát, s már évek óta oda dolgozik, hogy a fürdőt hosszú-

lojárattal bérletbe adja, kikötve a bérlővel azonban a fürdő fejlesztését, kiépítését. Mint velünk közlik, ez most aligha nem sikerül, is fog, amennyiben bizonyos Beck Moron budapesti vállalkozó ajánlatot tett ötven éves bérlet kötéására. A tárgyalások ajánlattevő és tulajdonos község között megüdültak, s előreláthatólag eredményre is vezetnek.

Postaügynökségek köréből. Székelypálfa község a vármegyei közigazgatási bizottság által pártolt kérelmére a székelyudvarhelyi posta (távirtda) hivatal forgalmi köréből folyó hó 26-ával a farkaslaki posta ügynökség forgalmi körébe kobelezetetik át.

Kivonat a m. hiv. lapból. Sertésorbáucz megüzint Farczud és Alsóboldogfalva községekben. — Sertésvész megszűnt Magyarharmány községben. — Sertésvész föllépett járványosan Lókod és Abásfalva községekben, szorványosan Homoróddaróc községben. Bivalyvész megszűnt Felsőrákos községben.

A KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL.

Tanítanak-e az apácák és barátok?

Nagy próféta támadt Udvarhelyt, ki a közvélemény csendes békéjének neki ront s egokig dörgő szótával, tudakos kapzszáskodással hinti azt a családokban az igét szerokiunk nagy megdöbbenésére, hogy a helybéli szerzetesek és apácák többé nem tanítanak, mert — így okosodik — nem képelek fenntartani az iskolát; aztán oklevélök sincs, tehát nem tanítanak jól; no és létjogosultságát is elvesztette a felekezeti iskola, tehát a minisztérium bezárta. Lesújt s bihatoltonnak látszik a hír, hogy a két kath. iskola, — mely évtizedeken át legelő in-tézete volt a megyének — ily gyászos sorsra jutott. De ne ijedjünk meg, mert a hír nem igaz, csak azt sajnáljuk, hogy ily valótlán híreket költeni vállalkozhatik valaki. Igazán sajnáljuk, nem tudjuk mire magyarázunk az ilyen eljárás, mert önkénytelen is arra a gondolatra jutunk, hogy az illető a két nagy novú kath. iskola ellen áskálódik. No de jó ur jó, nevét később megmondhatom) beszéljünk komolyan!

Ismételtem: az illető ur nyilvánosan szopogatja az újrat, tehát a barátok és apácák igenis tanítanak. Értette? Ne hittegesen annyira, mert épen tőlük — tehát megbízhatóbb forrásból tudjuk, hogy tanítanak. Vigyázzon a kis újjára, mert könnyen ráköpintünk! A barátok és apácák igenis fenntarthatják az iskolát, értette tanító ur? fenntarthatják, mert oly fényes múlttal és jelenlét dicsekedhetnek, minővel nem minden iskola dicsekedhetik. Ha nekem nem hisz, menjen el e nemes vármegye tudományos, szakértő és fömbereibe s kérdezze meg. Ott ő is meggyőződhetik arról, hogy a szülőök bizalommal hozzák a barátok és apácákhoz gyermekeiket, mert tetteikből megvannak győződve, miszerint a szerzetes férfiak és nők, kik száműzték magukat e világból, hogy annál több jót tehesenek vele, valóban botlított hivatásukat. Nem kételkedünk, hogy az általuk elért siker páratlan lesz a jövőben is, mint volt a múltban. Értette? A barátok és apácák fenntarthatják és fenn is tartják iskoláikat, mi pedig nemes, önzetlen vállalatukban támogatni fogjuk. — Oklevélük igaz nincs mindeniküknek, de azért mégis jól, kitűnően tanítanak; a szellemi ismeretek közlése mellett a vallásos és öntudatos hazafis érzést ápolva a mult elég példa, a jelen fényesen bizonyít. — A szülőök mindig meg voltak elégedve velük.

Gyerekeink pedig, higgye el, jobban szeretik a professor bácsikat és a tisztelőök önéiket, mint henczegő uramat, mert tudja mit? a gyermekek szeretettel tud ragaszkodni azokhoz, kik szeretettel bannak vele. Az általános tapasztalt szeretetteljes bánásmód magyarázta meg, hogy a kis önévédek általában sohasem panaszkodnak szeszélyes bánásmód, durvaságról. Igaz, némelykor talán hibák történtek, de egy-kettőnek botlása nem elegendő arra, hogy azért a kath. iskolák bezáródjanak. Az általános szeretetteljes bánásmód magyarázta meg azt is, hogy ha valamely unitárius, protestáns vagy izraelita szülőnek egyik gyermeke a növérök, vagy a szerzetesek keze alatt volt egy évig, több mint bizonyos, hogy a következő években is oda jár s magával viszi testvérkéjét is; azért mégsem lesz katolikus, de vallásos lesz snajt vallásában. Kár hánykolódnai az oklevéllel, czimeres tolmakot még láttunk. A kath. iskolák létjogosultsága nem multa még idejét mint a t. ur okosodik, de hogy multa, annyi bizonyos, hogy t. ur szeretné elriasztani azou jóra való gyermekeket, kik a helybéli kath. iskolák falai közt nyerték kiképzetésüket. Még egyet! A kath. iskolákat sem előbb, sem utóbb nem fogják bezárni, nézzen csak utána jobban: a minisztérium bezáratás helyett államilag segízei. Látja látja milyen bakkotat ló s hogy ellent mond magának fúza-leveleivel. — Polgártársak! ne engedjék magukat félrevezetettnek! A fényes mult, a dicső jelen fokozza bizalmunkat gyermekeink és városunk javán nemes önfeláldozással fáradozó férfiak és nők iránt. Nagy Győző.

KÖZGAZDASÁG.

Udvarhelymegyei székelyek tanulmányi kirándulása a brassómezei barozsági szászoknál.

Irta: Czirmos Bálint kir. gazdasági szaktanár.

II.

Holtövény község vezető férfiai és olóköllő gazdáinak nagy csoportja fogadott minket a fényes torna csarnokban, akik elhozták feleségeiket és leánykaikat is oda, hogy annál nagyobb tisztosággal érje a Rabonbárok földjéről oda zárándokolt lófió székelyeket!

Mikor a kölcsönös bemutatkozások és ismerkedések megtörténtek után a szépek földszittet és jóízű étellekkel feltöltöt asztaloknál elhelyezkedtünk, a községi lakosokból alakult vooos-négyes zenekar reá zendített egy szép magyar dalegyvelegre, melynek kellemes akkordjai mellett kezdetük meg a vacsorát.

Mivel lakoma, még a szűkszávu szászfajzat között sem történhetik meg felköszöntő nélkül, a 2-ik fogadást felállott Semp Mihály, a verosmariak szász költő papja, s a barozsági szász gazdasági egyesület negyvenévesének elnöke és lelkes magyar beszédben, szívének teljes melegével üdvözölte a székely testvéroket. Kiemelte, hogy a százok 700 éve, hogy a Barozságon elhelyezkedtek és ezen idő alatt szorgalommal és becsülettel munkálták az édes hazza földjét és minden ellenkező híresztelések daczára igyekeztek o honnak hű fia lenni, mert igen jól tudják, hogy ez a föld ápolja és fogja eltakarni őket is! A jó szomszédi viszonyra s a székely-ászás testvériségre őríti poharát.

Az illusztris szász pap-azonok nagyhatású és mély jelentőségű beszédének elhangzása után a kirendeltség megbízottja, Dorner kir. intéző állott fel szólásra, hogy a tőle megszokott ékes előadásban, előbb magyar majd német nyelven, köszönje meg a figyelmet, a szíveséget és azt a páratlan és nem remélt vendég szeretetet, amelyet a szászok, a kiránduló székely gazdákkal szemben tanusítottak. Felhívja a vendégsereg figyelmét a diszes csarnok azon falfeliratára: „Légy hü a néphez, hü a hithez és megtarthatjuk a koronát.”

D. meter Lőrincz főszolgabíró igen szép beszédben a szász nép lelkes vezetőire és ezek között első sorban Semp Mihály gazdasági egyesületi elnökre őrítette poharát.

Nickolaus György, Holtövény községnek 40 év óta érdemes főjegyzője, német nyelven, a szász nép erőnyeiről beszél, hangsúlyozta, hogy a szász nép kedvező vagyoni helyzetét első sorban a takarékos józan életmódnak s a kitartó, szorgalmas munkának és annak köszönheti, hogy mindenben követték a vezetőök joakaratu tanácsait, akikben nem is volt okuk soba csalódnai. Nickolaus jegyző ur költői hangulatu beszédét Dorner intéző magyar nyelven tolmácsolta a székelyeknek.

Gáffy Kálmán fűszolgabíró, a falon függő királyi és Deák Ferencz képre mutatva, a királyi hűségéről és nemzet boldcsőségéről beszél, mint amely tulajdonság a magyar és szász népek közös vonása volt mindig. Szellemes felszólalását, szerencsés fordulattal azzal végzi, hogy mivel a székely ad a szászoknak borvizet s a szász termeli a jó bort és mert ezen két folyadék egyesülése vidámságot nyújt kellemes itókát képez, élteti a szász-magyar uniót.

Kovács István ref. lelkész batásos felköszöntőben a minta képlű szolgáló szász földművelekre, Ürmösi Károly unió. lelkész ügyes felszólalásában pedig a szász nép nevelőire, a néptanítókra őríti poharát. Mikor e sorok írójának, a megjelent szász nőkre, mint a szó szoros értelmében vett gazdaságyonokra és gazda-lányokra elszállásoltatója is elhangzott, megtörtént az elszállásolás az odaváló szász gazdák privát lakásain.

Amikor pedig éjféli után, gondos vezérünk megfuvatta a takarodót, egy kellemes estély kedves emlékeivel szívünkben megrakodva vonultunk szállásainkra, hogy a tiszta, kényelmes és uri izléssel berendezett lakásokon, álmodjunk arról a szép jövőről, melyre a mi derék és jobb sorsra érdemes székely testvéreinket előkészíteni, bevezetni, édes mindnyájunknak legfőbb és legbecsületesebb törekvését képezi.

(Befejezés következik.)

Saját termésű borok

1905. évi kitűnő minőségűek, Riesling és Oportó fajokban kaphatók mérsékelt árakon, 100 literen felüli mennyiségben Caspari Frigyesnél Medgyesen, Nagyküllőmegye.

Eladó gőzgép.

Igen olcsón eladó nálam egy teljesen jó karban levő 4 lóerős gőzgép (első rendű gyártmány), továbbá egy cséplőgép és egy harangjörgény. **VERESS SÁNDOR, Kadács, u. p. Kobátfalva.**

Helyszüke miatt nagyon olcsón eladunk egy nagy szőrös tisztító Baker **Rostát.** Gyertyánffy J. Fiai.

Szeptember hó 1-étől fogva német és francia nyelvben újból megkezdli a magán oktatást Özv. Pomárius Gottfriedné. — Értekezni lehet Fapiacztereu, Galter-féle házban az emeleten.

Sz. 389/908. végrht.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102 § a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a székelyudvarhelyi kir. törvényszéknek 1908. évi 3686. számú végzése következtében dr. Hinkelér Ernő ügyvéd által képviselt Akácsos Ferenc magyarhermányi lakos javára, Akácsos Sámuel magyarhermányi lakos ellen 66 K. 90 f. s jár erejéig 1908. évi július hó 13 án foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 660 koronára becsült következő ingóságok u. m.: 4 ökor-borju nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek az oklándi királyi járásbíróóság 1908. évi V. 259/2. számú végzése folytán 66 korona 90 fill. tőkekövetelés, és ennek odig összesen 34 kor 15 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig, Magyarhermány községben alperesnél leendő megtartására 1908. évi szeptember hó 5-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűztetik, és ahhoz a venni szándékozók ezenel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. § ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik. Kelt Oklánd, 1908. évi aug 24-én.

Pollák Ignác, kir. jbir. végrehajtó.

Sz. 6285—908. tkvi.

Árverési hirdetmény kivonat.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Nagy Márton végrehajtónak Szőke Zsigmond végrehajtást szenvedő ellen 600 kor. tőke és járuléka iránti végrehajtási ügyében a székelyudvarhelyi kir. törvényszék területén levő és a felsőőfalvi 763. az. tjkvben A j alatt felvett 5368/14/3. hrsz. ingatlanra 460 K, az 5371/1/3. hrsz. ingatlanra 476 kor. kikiáltási árban, a felsőőfalvi II. rend 13. sz. tjkvben A j 3/10/3. hrsz. ingatlanra 118 K, a 7/8/3. hrsz. ingatlanra 338 K, 12/27/3. hrsz. ingatlanra 138 K és 12/28/3. hrsz. ingatlanra 58 korona ezenel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fen-

nebb megjelölt ingatlanok az 1908. évi szeptember hó 21-ik napján d. e. 9 órakor Felsőőfalva község-báznál megtartandó nyilvános árverésu a megállapított kikiáltási árban alul is el fognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10% át készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirban a kiküldött közébe letenni.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Székelyudvarhely, 1908. június 10-én.

Gyarmathy, kir. törvényszéki bíró.

Sz. 7685—908. tkvi.

Árverési hirdetmény kivonat.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Ferencz János és Pál Ignác végrehajtóknak Somodi Sándor végrehajtást szenvedő elleni 520 kor. tőke követelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a székelyudvarhelyi kir. törvényszék területén és a kadicsfalvi I. rész 249. betéjgyezdőkönnyben A j 1. rdonsz alatt 1626/9. hrsz. fabázra, a C 3 t. alatt foglalt és 2356—892. tkvi sz. végzésel András Márton javára bekebelezetett életbösszigi hasznosítási jognak érintetlen maradásával 320 koronában megállapított kikiáltási árban ezenel az árverést elrendelő és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1908. évi szeptember hó 24-ik napján d. e. 9 órakor Kadics falva közeg-báznál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási árban alul is el fog adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak a ingatlanok becsárának 10% át készpénzben vagy óvadékképes értékpapirban a kiküldött közébe letenni.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Székelyudvarhely, 1908. július 11-én.

Mihály, kir. törvszéki egyes bíró.

Szám 5—908.

Udvarhelyvármegye közkörházától.

Árlejtési hirdetmény.

A vármegyei közkörháznál 1909. évre szükséges 570 köbméter tűzifa beszerzése céljából árlejtést hirdetek. A szállítandó fanyenyiség száraz hasábos kemény bükkfa kell hogy legyen, ajánlatok 200 köbméter mennyiségre is elfogadottnak.

Vállalkozni óhajtók kötelesek 1 koronás helyeggel ellátott írásbeli zárt ajánlatukat 50 korona bántapénzzel ellátva folyó év szeptember hó 1-ig hozzám annál inkább beadni, mert a később érkezett ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Az árlejtési tárgyalás a kórházi iroda helyiségében folyó év szeptember hó 2-án d. e. 10 órakor fog megtartatni, hol a feltételek is megtudhatók bármikor a hivatalos órák alatt.

Székelyudvarhely, 1908. augusztus 12.

Dr. Imreh Domokos, ig. főorvos.

Gabona vételi hirdetmény

Szives tudomására adom a t. termelő közönségnek, hogy műnalmomban szép tiszta búzát bármikor és bármely kis- vagy nagymennyiségben az elmult keddi heti piaczi árban megveszem. Ezáltal a t. örlető közönségnek azon előnyt óhajtom nyújtani, hogy ne kelljen eladó gabonájával a piacra való hozás által külön időt vesztegetni, hanem amikor öröltetni jön, nálam eladó búzáját is értékesíthesse, a miáltal sok időt és pénzt takaríthat meg. — Tisztelettel

FÁBIÁN JÓZSEF örfürész és műmalom tulajdonos

Márvány és csere sűrő raktár

A székelyudvarhelyi Vasuti állomással szemben üzletemben mindenféle mű márvány és cserekő siremlékek nálam kaphatók. Sűrűritéseket és grádicsokat készletben tartok olcsó árban és így gyorsan felállíthatom.

Tisztelettel **Imreh Márton,** kőfaragó

BOHN M. és TÁRSAI

— NAGYKIKINDA és ZSOMBOLYA —

Legrégibb, legnagyobb és legjobb telep e szakmában Ausztria-Magyarországon a

BOHN-féle TÉGLAGYÁRAK

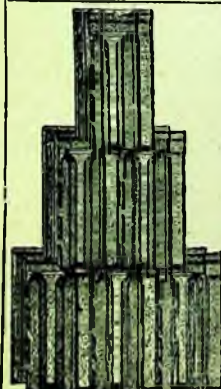
NAGYKIKINDÁN és ZSOMBOLYÁN.

Legelőkelőbb referenciák. 50 millió évi gyártás a cs. és kir. szab. BOHN-féle biz-
— Alapított 1864-ben — ..... tonsági átfedő cserepekkel. ....

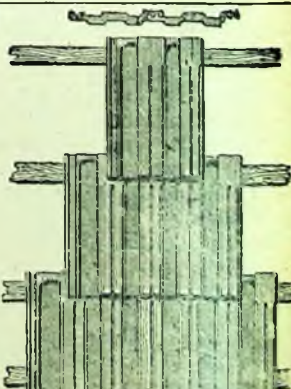
Vasoxyd természetes vörös színben vagy kátrányozva.

GYÁRTMÁNYOK: Bohn-féle szabadalmazott biztonsági átfedő tetőcserepek. Legolcsóbb és legszebb tetőzet.

Képes árjegyzék és minták kívánatra ingyen és bérmentve.

Nagykikindai gyártmány. Bohn-féle szab. bizt. átfedő cserep 272. sz.

ZSOMBOLYAI gyártmány. Szab. biztonsági átfedő cserep 272 sz.